

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีผลผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการจัดการเมืองที่เรียกว่า ปฏิรูปการเมืองการปกครอง ซึ่งมีผลมาถึงแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถพัฒนาคุณภาพของบุคคลเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศให้อยู่รอดและทุกคนมีความสุข สาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา แสดงออกเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ชัดเจนให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและยั่งยืน (สมภพ สุวรรณรัฐ, มปป. : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งได้จัดวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง พร้อมทั้งกระบวนในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักจริยธรรม และคุณธรรม เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาความเจริญก้าวหน้าในด้านวิชาการและสิ่งต่าง ๆ การเรียนการสอนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เนื้อหาในบทที่นำมาวิจัยนี้จะเน้นถึงการใช้ภาษาในการสื่อสาร ระดับภาษา การใช้คำพูดให้เหมาะสมกับ กาลเทศะ โอกาส และสถานที่ เพื่อให้นักเรียนสามารถแยกแยะได้ว่าควรใช้ภาษาอย่างไรให้เหมาะสมบุคคล ซึ่งผู้สอนจะประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาขาดความสนใจใฝ่ที่จะศึกษา ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนของครูผู้สอน

ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การเรียนในวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน แนวทางแก้ปัญหาได้แก่ ผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ซึ่งได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย คุณธรรมและ จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมภพ สุวรรณรัฐ (มปป. :1) กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจะบังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในฐานะครูผู้สอนวิชา

ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ จึงได้นำการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียน โดยวิธีการใช้ใบงานเน้นกระบวนการคิด โดยนำผังความคิด (Mind Map) มาใช้ในการแก้ปัญหาของผู้เรียน ผังความคิดเป็นการถ่ายทอดความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใชภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ เรียงจากบนลงล่าง ขณะเดียวกันมันก็ช่วยเป็นสื่อ นำข้อมูลจากภายนอก เช่น หนังสือ คำบรรยาย การประชุม ส่งเข้าสมองให้เก็บรักษาไว้ได้ดีกว่าเดิม ช้ำยังช่วยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ง่ายเข้า เนื้อจะเห็นเป็นภาพรวม และเปิดโอกาสให้สมองให้เชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่าง ๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่า “ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน” การลงมือปฏิบัติและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขนำไปสู่การเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีคุณภาพที่ดีในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทย เพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

คำถามการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนจริงหรือไม่ ?

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 จำนวน 38 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557
2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ใบงานเรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถาม กระตุ้นความคิด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะ ภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูอาจารย์ที่สนใจการใช้ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. ช่วยพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางการวิจัยโดยใช้ใบงานในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทย เพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนรายวิชาวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

ผังความคิด (Mind Map) หมายถึง ความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยแสดงออกมาใน ลักษณะการเขียนเรื่อง ต่อ โยง ของคำ ภาพ สัญลักษณ์ และสี

การใช้คำถาม หมายถึง การใช้ประเภทของคำถามเป็นและรู้จักลักษณะการถามที่ดี การใช้ ประเภทของคำถามทั้งคำถามง่ายและคำถามยาก หรือทั้งคำถามแคบและคำถามกว้าง หรือทั้งคำถาม ระดับต่ำและคำถามระดับสูง การถามคำถามในห้องเรียน อาจมีความเป็นไปได้ดังนี้ 1) ครูเป็นผู้ถาม คำถามให้ผู้เรียนตอบ 2) ครูและนักเรียนร่วมกันถามคำถาม ร่วมกันอภิปราย 3) นักเรียนเป็นผู้ถาม คำถาม ส่วนลักษณะการถามคำถามที่ดีนั้นเป็นศิลปะในการถามคำถามที่ทำให้สามารถกระตุ้นการคิด ของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าตอบสนองและกล้าถามย้อนกลับ

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการ ใช้คำถามกระตุ้นความคิด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

สภาพทั่วไปของสถานศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา
2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชนบริเวณสถานศึกษา
3. ประวัติสถานศึกษา
4. โครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอน

- 1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน
- 2 ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 5 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของสถานศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ เดิมชื่อโรงเรียนศาสนบริหารธุรกิจศึกษา ได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง ปี พ.ศ. 2550 และได้เปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2555 ปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ 73 หมู่ที่ 9 ถนนมิตรไมตรี แขวงหนองจอก เขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10530

โทรศัพท์ 02-543-1229 ,02-9896434

โทรสาร 02-543-1229 E-mail.....sasana_50@yahoo.co.th www.sasana.ac.th

ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกรุงเทพมหานคร เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชนบริเวณสถานศึกษา

2.1 สภาพสังคมของ ชุมชน

วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจตั้งอยู่ติดถนนมิตรไมตรี มีสภาพชุมชนเศรษฐกิจ เป็นสังคมชนบท ตั้งอยู่ใกล้สถานที่สำคัญได้แก่ วัด มัสยิด โบสถ์ โรงเรียน โบราณสถาน แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม สถานีตำรวจ ไปรษณีย์ โรงพยาบาล สถานีเดินรถประจำทาง ธนาคาร ศูนย์การค้า ตลาดสด ร้ายเสริมสวย คลินิกแพทย์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ชุมชนบ้านลำไทร) อาชีพของชุมชนโดยรอบส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย ข้าราชการ ขายอาหาร ขายเสื้อผ้า

2.2 สภาพเศรษฐกิจของชุมชน เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ ฯลฯ

วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ที่จัดการศึกษาเพื่อรองรับความต้องการของนักเรียน นักศึกษา ที่สนใจจะเรียนสายอาชีพ ปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเรียนสายอาชีพของนักเรียน นักศึกษา มีหลายประการดังนี้

1. เรื่องค่านิยมผู้ปกครอง ที่จะให้นักเรียน นักศึกษาในความปกครองเข้าเรียนสายสามัญ เพื่อมุ่งเข้าเรียนมหาวิทยาลัย และในปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมก็มีการเข้าร่วม โครงการวิชาชีพกับวิทยาลัยการอาชีพที่ใกล้วิทยาลัยแล้วได้วุฒิการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6

2. เรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน นักเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจนดังนั้นการที่ผู้ปกครองจะส่งเสริมสนับสนุนและจะจัดซื้ออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนทางวิชาชีพซึ่งก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการเรียนภาคปฏิบัติและการสืบค้นหาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่

2.3 ข้อมูลของผู้ปกครอง เช่น วุฒิการศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจ รายได้เฉลี่ยต่อปี ฯลฯ

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา รับจ้างและประกอบอาชีพอิสระ ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับยากจนถึงปานกลาง มีรายได้น้อยไม่แน่นอน ทำให้ผู้ปกครองบางคนต้องผ่อนชำระค่าเล่าเรียนให้กับทางสถานศึกษา

3. ประวัติสถานศึกษา

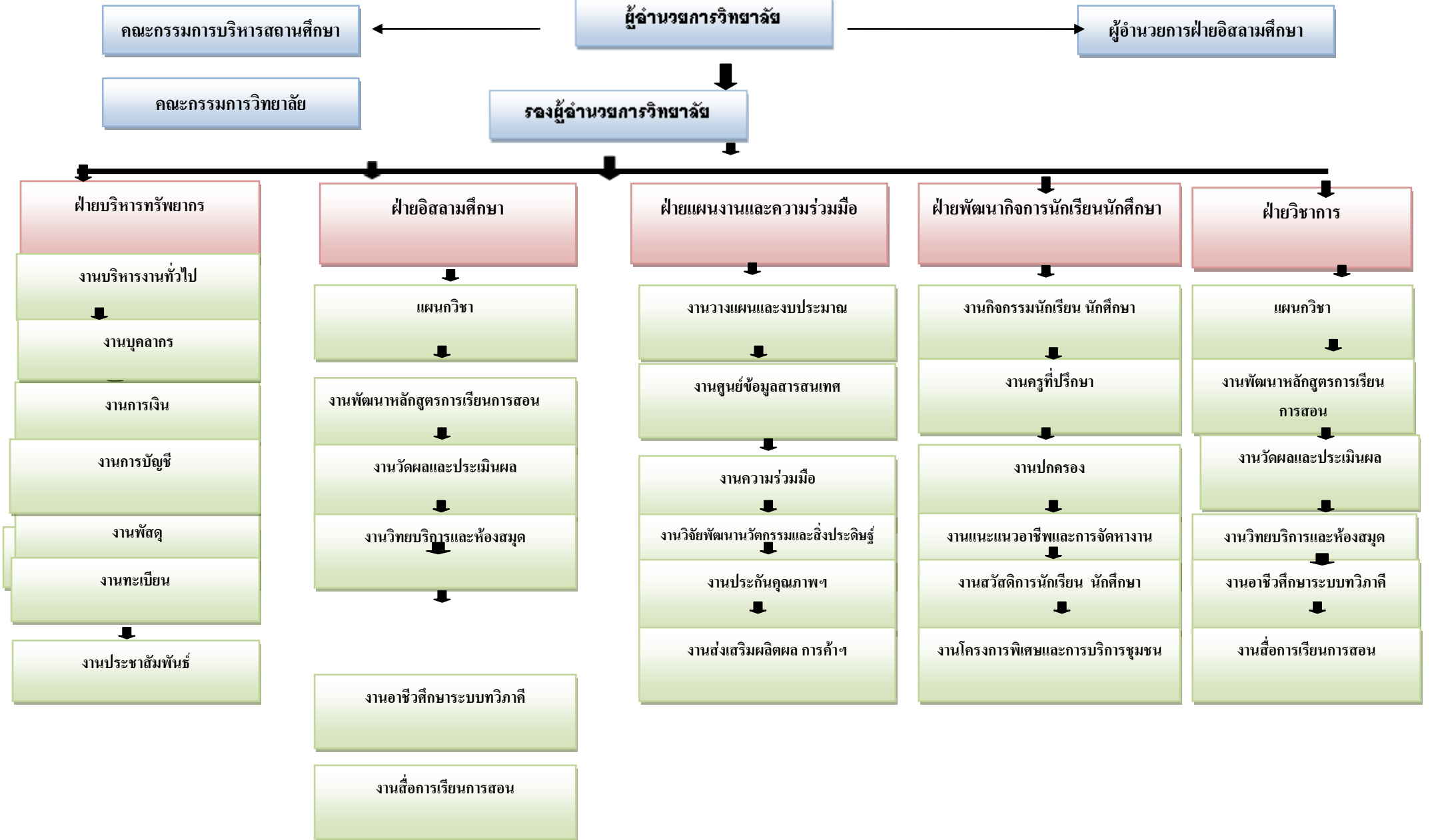
วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ ตั้งอยู่เลขที่ 73 หมู่ 9 แขวงหนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 10530 เดิมชื่อโรงเรียนสตรีศาสนวิทยา ตั้งขึ้นเพื่อสนองความประสงค์ของบรรดา

ผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาทางศาสนาอิสลาม และภาษาอาหรับควบคู่กันไปกับการศึกษา วิชาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้ว ด้วยเหตุนี้ นายสมาน มาลีพันธุ์ ประธานบริหาร โรงเรียนจิงตกลง สร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 ชั้น บนเนื้อที่ 2 ไร่ 1.3 งาน หรือ 3,720 ตารางเมตร พร้อมทั้งดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามศึกษา และภาษาอาหรับ ได้รับใบอนุญาตเลขที่ กน. 001/2537 ออกให้ ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2537 ให้จัดการศึกษาหลักสูตรโรงเรียน สอนศาสนาอิสลามและ ภาษาอาหรับ ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มตะวิชาชีพแยะฮ์) 3 ปี และอิสลามศึกษาตอนปลาย(ชานาวิอี) ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2523 โดยมีนายมนตรี มาลีพันธุ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง นายสมศักดิ์ มุหะหมัด เป็นครูใหญ่ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ได้ใช้สถานที่เป็นศูนย์ให้การศึกษาระดับ ประถมศึกษา มัธยมตอนต้น มัธยมตอนปลายไปพร้อมกันด้วย ในปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสตรีศาสนวิทยา ได้สร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 4 ชั้น ห้องเรียนอีก 1 หลัง และขออนุญาตจัดการเรียนการสอน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยการ และระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการตลาด ได้รับ อนุญาตจัดตั้งเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2550 โดยมีนายมนตรี มาลีพันธุ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งเปลี่ยนชื่อ เป็น “โรงเรียนศาสนบริหารธุรกิจมีนักศึกษาปวช. และปวส. ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 259 คน และ ต่อมาได้ขออนุญาตเปลี่ยนเป็น “วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ” ตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2555 ปัจจุบันมีนักศึกษารวม 680 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษารวม 40 คน

4. โครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา

เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล ร่วมปรับปรุง จึงมีการกระจายอำนาจการบริหารภายในสถานศึกษาตาม โครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

แผนภูมิบริหารสถานศึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสาสนบริหาร ชุรกิจ

การจัดการเรียนการสอน

1. ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

การให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอน มีผู้ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันในหลักการ แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้

วรัทยา ชรรวมกิตติภพ (2548 : 24) ได้สรุปการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอน ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหา เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้หรือ เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน หรือบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 72) ให้ความหมายการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุสู่จุดประสงค์ การสอนที่กำหนดไว้

ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม (2544 : 236 – 237) การเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียน บรรลุสู่จุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

ไสว พิภขาว (2544 : 18) ให้ความหมายการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่มีการวางแผนเพื่อจัดสภาพการณ์ให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งในระหว่างการปฏิสัมพันธ์นั้นผู้สอนก็จะได้เรียนรู้จากผู้เรียนด้วย

อรทัย มูลคำและสุวิทย์ มูลคำ (2544 : 11) ได้ให้ความหมาย การเรียนการสอน หมายถึง การจัด กิจกรรมประสบการณ์หรือสถานการณ์ใด ๆ ที่มีความหมายกับผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งเหล่านี้ด้วยตนเอง โดยการสังเกต วิเคราะห์ ปฏิบัติ สรุป เพื่อสร้างนิยามความหมายและผลต่อ ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ทุกด้านอย่าง สมดุล

กรมวิชาการ (2544) ให้ความหมายการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอนที่ครูนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติจริง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และมีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นหมายถึง สภาพการเรียนรู้ ที่กำหนดขึ้นเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอนที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง (อาภรณ์ใจเที่ยง, 2546 : 72)ได้กล่าวถึง ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

- 2.1 กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของเด็ก
- 2.2 กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
- 2.3 กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
- 2.4 กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
- 2.5 กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.6 กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว
- 2.7 กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียน ได้รู้สึกสนุกสนาน
- 2.8 กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2.9 กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
- 2.10 กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็ก
- 2.11 กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
- 2.12. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
- 2.13 กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่
- 2.14 กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียน
- 2.15.กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง ความงามในเรื่องต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้สอนจึงไม่ควรละเลยที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ให้สอดคล้องกับวัย สติปัญญา ความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาของบทเรียนนั้น โดยต้องจัดอย่างมีจุดมุ่งหมาย

3. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ชาดิชาย พิทักษ์ธนาคม (2544 : 238) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน
2. เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคน ซึ่งแต่ละคนจะมีแตกต่างกัน
3. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน
4. เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและเกิดทักษะกระบวนการ

5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

สอดคล้องกับ ไสว พิทขาว (2544 : 25-26) ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีนั้น จะทำให้เกิดสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความหมายและมีเป้าหมาย
2. ผู้เรียน ได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบ “ฉลาดรู้”
3. ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่จะทำให้รู้จริง รู้แจ้ง รู้ลึกซึ้งและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
4. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การผสมผสานในศาสตร์ต่าง ๆ และใช้อย่างมีคุณธรรม เพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม
5. ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างสมดุล ในคุณลักษณะทางกาย ปัญญา คุณธรรมและทักษะการใช้ชีวิต

จากจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวสรุปได้ว่า ครูผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ด้วยความสุข

4. หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีนั้น ควรเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสมดุลทั้งทางกาย ปัญญา คุณธรรมและทักษะการใช้ชีวิต สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพและใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ดังที่ อากรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 73-76) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

- 4.1 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมของหลักสูตร
- 4.2 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน
- 4.3 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย
- 4.4 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา
- 4.5 จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
- 4.6 จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ
- 4.7 จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม
- 4.8 จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ทำทลายความคิดความสามารถของผู้เรียน
- 4.9 จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย
- 4.10 จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์
- 4.11 จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง

จากหลักการดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรดำเนินการ เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน เราให้ผู้เรียนแสดงออก และได้มีส่วนร่วมฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองและจัดโดยมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

5. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

เนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถและมวลประสบการณ์ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจำเป็นต้องทราบถึง ความคาดหวังของหลักสูตรในภาพรวมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ โดยมีหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการได้

2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริงและเข้าใจชีวิต

3. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน วิชาชีพ สามารถถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานประกอบการ และสามารถสะสมการเรียนรู้ และประสบการณ์ได้

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว หลักสูตรจึงเน้นให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556) โดยยึดจุดมุ่งหมาย 9 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ

3. เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะจากศาสตร์ต่างๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ

5. เพื่อให้มีปัญหา ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพและการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง

6. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับการปฏิบัติในอาชีพนั้น ๆ

7. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อกองคกร องค์กร ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

8. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นกำลังสำคัญในด้านการผลิตและให้บริการ

9. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการนำผู้เรียน ไปสู่จุดหมายหลักของหลักสูตรผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดตัว สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้

การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

1. ลักษณะการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา สามารถจำแนกตามลักษณะของการจัดการเรียนการสอน

2 ลักษณะของจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน นวลจิตต์ เขวกิรติพงศ์ (2544: 191) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์การสอนอาชีวศึกษาไว้ 3 ประการ

2.1 จุดประสงค์การเรียนด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ได้แก่ การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน หรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

2.2 จุดประสงค์การเรียนด้านเจตพิสัย (Affective Domain) ได้แก่ การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรักในงานที่ทำ ฝักใฝ่อาชีพและความคิดในการทำงานให้สอดคล้องกับงานอาชีพมีความใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2.3 จุดประสงค์การเรียนด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ได้แก่ การมุ่งเน้นให้มีการฝึกปฏิบัติงานโดยใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องจักรต่าง ๆ เหมือนในโรงงานหรือสถานประกอบการ จนเกิดความชำนาญ

3. ลักษณะของเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา เนื้อหาสาระของเรื่องที่จะสอนทางอาชีวศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่อง

3.1 ความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

3.2 ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของการปฏิบัติเทคนิคเฉพาะที่จะทำให้ทำงานได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะนิสัยที่ดีที่เกิดจากการฝึกงาน และสามารถพัฒนาเป็นคุณลักษณะนิสัยถาวรของผู้เรียนได้

4. ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาชีวศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการสอน โดยผู้สอนต้องออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงยุทธศาสตร์การสอนที่จะนำมาใช้แล้วเกิดผลในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาอย่างได้ผล ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความคิด รวบรวมและหลักการ ผู้สอนจึงต้องใช้สื่อการสอนและตัวอย่างต่าง ๆ ช่วยผู้เรียนสร้างการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำผลของการเรียนรู้ไปใช้ทำความเข้าใจในการทำงานภาคปฏิบัติ ซึ่งจะต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับการทำงานในสถานประกอบการมากที่สุด (นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์, 2544 : 191-192)

5. ลักษณะของสื่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ผู้สอนควรมีความรู้ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับโอกาส ต้องเลือกใช้สื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ

6. ลักษณะของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอาชีวศึกษา การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน คือ การตรวจสอบผลการเรียนรู้กับจุดประสงค์การสอนที่ตั้งไว้ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย สามารถใช้แบบทดสอบได้ แต่การเรียนรู้เจตพิสัยและทักษะพิสัยต้องใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หรือสามารถใช้แบบทดสอบ หรือแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน โดยจะต้องมีการตั้งประเด็นการสังเกตและทดสอบไว้ล่วงหน้าด้วย (นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์, 2544 : 192)

7. ลักษณะบทบาทของผู้สอนอาชีวศึกษาในการจัดการเรียนการสอน บทบาทสำคัญของผู้สอนอาชีวศึกษา คือ การเตรียมความพร้อมด้านเนื้อหาที่เป็นความรู้ ทักษะปฏิบัติที่ต้องฝึกฝน มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมคำถามที่จะใช้กระตุ้นและช่วยในการเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียน การเตรียมสื่อการสอน และเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนอาชีวศึกษาต้องมีบทบาทในการแสดงตนเป็นแบบแผนและเป็นตัวอย่างที่ดี

8. ลักษณะบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานได้ จำเป็นต้องลงมือฝึกปฏิบัติและศึกษาด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะเป็นผู้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้การเรียนโดยการปฏิบัติจริงเป็นลักษณะสำคัญของบทบาทที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะต้องมีนอกเหนือจากการเรียนรู้เนื้อหาสาระและการได้ฝึกประสบการณ์เพื่อการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการทำงานด้วย (วรัทยา ธรรมกิตติภพ, 2548 : 31)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยมีหลากหลาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ เผชิญปัญหา และตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีการพัฒนา โดยการนำรูปแบบการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนการสอนในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Base Learning) การเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) และการสอนโดยเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Base Learning) เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีการตัดสินใจที่ดีมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ใฝ่รู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถก้าวทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก

การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยอิงจากประสบการณ์เดิมและร่วมกันค้นหาหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมาผู้สอนมีหน้าที่เป็นเพียงผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้แก่ ประสบการณ์ การสะท้อนความคิดและการถกเถียง ความเข้าใจ และความคิดรวบยอด และการประยุกต์แนวคิด

การเรียนการสอนโดยเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) นั้น เป็นกระบวนการทางปัญญาโดยใช้ทักษะหรือประสบการณ์มาใช้ในการคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนได้ด้วยการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ประกอบด้วย การบรรยายแบบมีส่วนร่วม การใช้กรณีศึกษา การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก การอภิปราย ฟังความคิด การสะท้อนคิด และการฝึกประสบการณ์โดยตรง วิธีการสอนแบบผสมผสานจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนากระบวนการคิด

วิเคราะห์ จำแนกข้อมูล สรุปประเด็นปัญหา ตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีเหตุผล (จันทร์หา พรหมน้อย & เนตรนภา พรหมเทพ & สมณันท์ ทักษิณีย์สุวรรณ, 2555)

การสร้างพัฒนาการเรียนรู้ที่อยู่บนหลักความเข้าใจในความแตกต่างเฉพาะบุคคล (individual difference) ของนักเรียนเป็นสิ่งท้าทายต่อผู้สอนอย่างมาก โดยเฉพาะในการเรียนการสอนห้องเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนจำนวนมาก เพราะภายใต้เงื่อนไขนี้อาจหมายถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนจากคณะและภาควิชาต่างๆ ซึ่งถูกกำหนดให้เรียนร่วมห้องกันในรายวิชาพื้นฐาน แน่แน่นอนว่าผู้สอนตระหนักถึงความต่างนี้ แต่ในทางปฏิบัติ ข้อจำกัดด้านเวลาและอัตราส่วนของนักเรียนต่อผู้สอน ไม่เอื้อต่อการทำความรู้จัก ยกต่อการเข้าถึงและสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนได้อย่างทั่วถึง เป็นอุปสรรคต่อการให้ข้อมูลป้อนกลับ ติดตามผล และการประเมินผลนักศึกษา

การทำความรู้จักนักเรียนของเราให้มากขึ้นว่าพวกเขามี “ต้นทุน” ความรู้และทักษะอะไรอยู่บ้าง ที่จำเป็นต้องรู้สำหรับการเรียนวิชานั้นๆ เป็นสิ่งสำคัญ การประเมินความรู้ระหว่างก่อนและระหว่างการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มีผู้สอนจำนวนหนึ่งนิยมทำ ในหลายวิชา คิวิซ (Quiz) และ pre-test กลายเป็นส่วนหนึ่งของคาบเรียนที่นักเรียนคุ้นเคย แต่หากถามถึงประโยชน์จากการถาม การสอบย่อยเหล่านี้ นำเสียดายที่คุณค่าของมันอาจไม่ถูกใช้อย่างเกิดผลสูงสุดทั้งในมุมมองของผู้สอนและนักเรียน เช่น (สำหรับผู้สอน) นำมาคิดเป็นคะแนนเก็บเพื่อจูงใจให้นักเรียนเข้าเรียนตรงเวลา และตั้งใจเรียนมากขึ้น ไม่ได้นำผลคะแนนหรือข้อผิดพลาดของนักเรียนมาอธิบาย ไม่ได้นำมาใช้เพื่อวางแผนการสอน ไม่มีการให้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) และ (สำหรับนักเรียน) ไม่เห็นความสำคัญว่าพวกเขาจะได้อะไรจากการทำคิวิซและการทดสอบเหล่านี้ ไม่เห็นถึงประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในวิชานั้นๆ โดยที่ส่วนใหญ่จะพุ่งความสนใจไปที่คะแนน

มีหลายวิธีการที่ผู้สอนสามารถใช้ประเมินความรู้เบื้องต้นของนักเรียน ซึ่งมีทั้งการวัดความรู้โดยตรงและโดยอ้อม วิธีการประเมินโดยตรง เช่น แบบทดสอบ, การเขียน concept map, การพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงาน (portfolio) และการสาธิต เป็นต้น วิธีการประเมินโดยอ้อม เช่น แบบสอบถามให้นักเรียนประเมินตนเอง และรายงานผลการเรียนของรายวิชาก่อนหน้านี้ เป็นต้น

แบบทดสอบที่ใช้ประเมินความรู้พื้นฐานก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละการสอน โดยทั่วไปจะเป็นการวัดความเข้าใจในแนวคิดหลัก (Concept Inventories) เพื่อบ่งชี้ได้ว่านักเรียนเข้าใจถูกต้องหรือต้องการการแก้ไขความเข้าใจที่ผิด/คลาดเคลื่อนอย่างไรบ้าง (systematic misconceptions) การออกแบบข้อคำถามและตัวเลือก (เพราะโดยมากแบบวัดนี้เป็นแบบมีตัวเลือกตอบ (multiple choices) จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญมากเพื่อช่วยจับจุดได้ถูกต้องว่านักเรียนเข้าใจผิด-ถูกอย่างไร และหากนำมาใช้ตั้งแต่ช่วงแรกของการเรียน และเฉลยพร้อมคำอธิบายด้วยจะช่วยให้ นักเรียนจับจุดของตัวเองได้เช่นกัน

มีตัวอย่างของคำถาม Concept Inventories ที่มีผู้พัฒนาและผ่านการวิจัยศึกษามาแล้ว ซึ่งสามารถค้นได้จากเว็บไซต์และนำมาปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการ อาทิ แบบวัดของวิชา Mechanics และ Statics

เงื่อนไขที่จำเป็นมากสำหรับการวัดความรู้ด้วยแบบทดสอบคือ ผู้สอนต้องใช้เวลากับการเฉลยและอธิบาย ให้เวลานักเรียนได้ถามถึงสิ่งที่พวกเขาสนใจ มีข้อใดที่สับสน และควรเข้าใจอย่างกระจ่างก่อนที่จะเรียนในเรื่องอื่นๆ หลักการนี้ นำไปใช้ได้กับการทำข้อสอบอื่นๆ ด้วย ไม่ควรปล่อยให้การสอบผ่านเลยไปโดยที่ไม่มีการพูดคุยถึงข้อสอบอีกเลย อย่างสนใจแต่เพียงว่า “นักเรียนตอบถูกหรือผิด” เพราะการเข้าใจว่าทำไมจึงผิดหรือถูกนั้นสำคัญยิ่งกว่า ซึ่งประเด็นนี้ เชื่อมโยงกับเรื่องการออกแบบคำถามที่ดีซึ่งควรมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความรู้ระดับความเข้าใจขึ้นไป

การตั้งคำถามที่ไม่ได้วัดความรู้ความเข้าใจโดยตรงก็เป็นอีกวิธีการที่ดีสำหรับการประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประเมินภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้น คำถามที่ให้นักเรียนประเมินตนเอง (self-assessment instrument) เป็นไปได้หลายรูปแบบ เช่น เจาะจงไปที่ความรู้นั้นๆ, สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน, ประสบการณ์ของนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และประเด็นที่ผู้สอนวางแผนไว้ว่าจะนำมาใช้พูดคุยในชั้นเรียน เป็นต้น การประเมินพื้นฐานของนักเรียนลักษณะนี้ช่วยให้ผู้สอนพอเห็นภาพว่านักเรียนมีประสบการณ์มาอย่างไรบ้าง หรือมีความคิดอ่าน มีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังจะได้เรียน การประเมินโดยอ้อมนี้แม้จะบอกไม่ได้ว่านักเรียนมีความรู้ระดับใด แต่ผู้สอนสามารถใช้การตั้งคำถามที่ชี้ให้นักเรียนสะท้อนความคิดออกมาไปยังเรื่องที่คุณต้องการรู้ เช่น คิดว่า...คืออะไร ขอให้ยกตัวอย่าง และทำไมจึงคิดเช่นนั้น หรืออาจตั้งคำถามแบบมีตัวเลือกตอบเพื่อถามถึงประสบการณ์ของนักเรียนในเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างเช่น

นักเรียนรู้จัก t-test อย่างไรบ้าง

- ก. ไม่เคยรู้มาก่อน
- ข. เคยได้ยิน แต่จำไม่ได้ว่าคืออะไร
- ค. พอรู้อยู่บ้าง แต่ไม่ค่อยมั่นใจ
- ง. รู้ว่าคืออะไร และรู้ว่าใช้เพื่ออะไร
- จ. รู้ว่าคืออะไร รู้ว่านำไปใช้เมื่อไหร่ และใช้เป็น

เงื่อนไขหลักของการทำความเข้าใจพื้นฐานความรู้ของนักเรียน คือผู้สอนต้องชัดเจนว่านักเรียนต้องมีความรู้อะไร และความรู้ระดับใด เพราะความรู้มีหลายแบบ นักเรียนอาจรู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไรและรู้

วิธีการ รู้ขั้นตอน แต่ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จึงเหมาะสมที่จะใช้ และอาจไม่รู้ว่าทำไปทำไม เป็นต้น และเมื่อชัดเจนแล้ว ก็ต้องสื่อสารให้นักเรียนได้เข้าใจชัดเจนตรงกันด้วยว่าพวกเขาจำเป็นต้องรู้อะไรมาก่อน ควรรู้อะไรอย่างไรจึงจะเพียงพอ ประโยชน์ทางอ้อมของการตั้งคำถามให้พวกเขาขบคิดเกี่ยวกับความรู้ที่ตนมี ก็คือการกระตุ้นให้พวกเขาทบทวนตนเอง นักเรียนบางคนไม่รู้ว่าตนไม่รู้ ขณะที่บางคนคิดว่าตนรู้แต่อาจจะรู้แบบผิดๆ หรือผิวเผิน นำมาใช้ไม่ได้

ความรู้พื้นฐานช่วยหนุนหรือหนุนการเรียนรู้ได้ และมีความสำคัญอย่างมากต่อการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้หนึ่งๆ การทำความเข้าใจความรู้ใหม่ๆ หรือการฝึกทักษะใหม่ที่ต่อยอดได้จากฐานเดิมที่ผู้เรียนได้มีประสบการณ์มาก่อนหรือไม่นั้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ในหลากหลายแง่มุม ทั้งความช้า-เร็ว ความคงทน และคุณภาพของการเรียนรู้ แต่การกล่าวช้าบ่อยๆ เพื่อย้ำให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปแล้วนำมาใช้ในการเรียนวิชาปัจจุบันหรือหัวข้อที่กำลังเรียนอาจดูน่าเบื่อ ผู้สอนสามารถใช้วิธีการง่ายๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้ เช่น อธิบายแนวคิดนามธรรมโดยเชื่อมโยงกับตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในบริบทของการประยุกต์ใช้ที่หลากหลาย การสรุปเนื้อหาสาระที่เรียนของครั้งก่อน และให้นักเรียนฝึกฝนบ่อยๆ แน่ใจว่านักเรียนต้องฝึกวินัยที่จะขวนขวายและลองคิดลองทำด้วยตนเอง แต่เพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาไม่หลงทิศทาง ผู้สอนต้องช่วยชี้แนะและกระตุ้นอย่างเหมาะสม

อ้างอิง

Assessing Prior Knowledge. <http://www.cmu.edu/teaching/designteach/teach/priorknowledge.html>

รับทอง แก้วสน. (2553) การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิดเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิด เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ เกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิดเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิด เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ (4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิด เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านตระแบกน้อย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งกำลัง

ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 11 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ระยะเวลาในการทดลอง 12 ชั่วโมง รูปแบบที่ใช้ในการทดลอง คือ One Group Pre-test Post-test Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิดเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิด เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า (1) ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิดเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 85.82 /85.76 (2) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิดเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิผลเท่ากับ 0.7552 แสดงว่านักเรียนมีทักษะการแก้โจทย์ปัญหาเพิ่มขึ้นร้อยละ 75.52 (3) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิดเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (4) ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผังความคิด เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร จำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (=4.61)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ห้อง 1 สาขาคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสาสนบริหารธุรกิจ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ทั้งหมดจำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด
2. ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การจัดทำใบงานผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้
  - 1.1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2556 คู่มือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
  - 1.2. ศึกษาวิธีการทำใบงานจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1.3. วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดขอบเขตของเนื้อหา
  - 1.4. กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และคุณลักษณะที่ต้องการเน้น
  - 1.5. กำหนดโครงสร้างและเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
  - 1.6. ดำเนินการจัดทำใบงานตามลำดับของจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับเนื้อหาและโครงสร้างที่กำหนดไว้
2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทย เรื่องการรับและการส่งสารด้วยภาษาไทย
- 2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 วิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์จากแผนการสอน
- 2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์

วิธีดำเนินการทดลอง

1. นำใบงานไปใช้จริงกับนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยดำเนินการดังนี้

- 1.1 ให้นักศึกษา ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาวิชา
- 1.2 ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- 1.3 ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติตามใบงาน
- 1.4 ครูตรวจสอบการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด และทำการแก้ไขทันทีเมื่อ

พบว่านักศึกษาทำผิดเพื่อให้แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

1.5 ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ

2. ครุณากระดาษคำตอบที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre - test) และหลังเรียน (Post - test) ไปตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

3. นำผลการตรวจสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre - test) หลังเรียน (Post - test) ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 102 – 103)

1.1 ค่าร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N แทนจำนวนคะแนนในกลุ่ม

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ σ แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
N แทนจำนวนคะแนนในกลุ่ม

2. การเปรียบเทียบผลของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนในใบงาน
โดยการหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (พรรณี ลีกิจวัฒนะ, 2551 : 145-146)

$$D = \sum \mu Y - \sum \mu X$$

เมื่อ **D** แทน ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
 μY แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน
 μX แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียน
 $\sum$ แทนผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชา วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

คะแนน	ร้อยละ	μ	σ
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	13.50	5.13	1.02
คะแนนทดสอบหลังเรียน	23.06	8.76	1.36

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 5.13 ($\sigma = 1.02$) คิดเป็นร้อยละ 13.50 ส่วนผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.76 ($\sigma = 1.36$) คิดเป็นร้อยละ 23.06 (ตารางภาคผนวกที่ 1, 2)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

คะแนน	μ	D
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	5.13	3.63
คะแนนทดสอบหลังเรียน	8.76	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอยู่ 3.63 คะแนน นั่นคือคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เป็นจริงตามคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้ (ตารางภาคผนวกที่ 3)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาที่สอนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด พบว่าผลสัมฤทธิ์ ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 5.13 ($\sigma = 1.02$) ส่วนผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.76 ($\sigma = 1.36$)
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนอยู่ 3.63 คะแนน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาที่สอนโดยใช้วิชา วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอยู่ 3.63 คะแนน ทั้งนี้เนื่องมาจากแบบทดสอบนักศึกษามีความเข้าใจ ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

- 1.1 ครูผู้สอนควรแจ้งจุดประสงค์การใช้ผังความคิดให้นักเรียนทราบก่อนการใช้
- 1.2 ครูผู้สอนควรแจ้งประโยชน์ของการใช้ผังความคิด และการนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นต่อไปได้
- 1.3 ครูผู้สอนแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ผังความคิดเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ครูผู้สอนสามารถนำผังความคิดไปพัฒนาต่อยอดโดยเพิ่มทักษะการเขียนและการอ่านเพื่อให้นักเรียนมีทักษะและสมาธิในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม. 2544. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทกา พหลยุทธ. 2544. รายงานการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ CIPPA MODEL ท605 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นวลจิตต์ เขวกีรติพงศ์. 2535. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. 2543. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์.

ไสว พักขาว. 2544. หลักการสอนสำหรับเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : เอ็มพันธ์.

อนงค์ อังตระกุล. 2541.

ฐิติวรรณ วุฒิวិถัยการ. ภาษาไทยพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : จิตรวัฒน์, 2557

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แสดงคะแนนผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางภาคผนวกที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการคำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียน (33 คน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (10 คะแนน)
1	5	8
2	5	8
3	6	9
4	5	10
5	6	10
6	5	9
7	6	8
8	5	10
9	5	10
10	3	6
11	8	10
12	3	8
13	4	7
14	5	8
15	5	10
16	5	10
17	6	10
18	6	10
19	5	10
20	6	10
21	4	10
22	6	10
23	5	10
24	6	10
25	6	10

26	5	8
27	4	9
28	6	8
29	5	10
30	5	7
31	6	10
32	5	7
33	4	6
34	3	6
35	4	7
36	5	8
37	6	8
38	6	8
<hr/>		
รวม	195	333
เฉลี่ย	5.13	8.76
ร้อยละ	13.50	23.06

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 102)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ..... ยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าร้อยละของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

$$\begin{aligned}
 P &= \frac{f}{N} \times 100 \\
 &= \quad \times 100 \\
 &= 13.50
 \end{aligned}$$

ค่าร้อยละของคะแนนทดสอบหลังเรียน

$$\begin{aligned}
 P &= \frac{f}{N} \times 100 \\
 &= \bar{X} \times 100 \\
 &= 23.06
 \end{aligned}$$

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 103)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทนจำนวนคะแนนในกลุ่ม

ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

$$\begin{aligned}
 \mu &= \frac{\sum X}{N} \\
 &= 5.13
 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน

$$\begin{aligned}
 \mu &= \frac{\sum X}{N} \\
 &= 8.76
 \end{aligned}$$

ตารางภาคผนวกที่ 2 แสดงคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการคำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียน (คน)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน		คะแนนทดสอบหลังเรียน	
	X_1	X_1^2	X_2	X_2^2
1	5	25	8	64
2	5	25	8	64
3	6	36	9	81
4	5	25	10	100
5	6	36	10	100
6	5	25	9	81
7	6	36	8	64
8	5	25	10	100
9	5	25	10	100
10	3	9	6	36
11	8	64	10	100
12	3	9	8	64
13	4	16	7	49
14	5	25	8	64
15	5	25	10	100
16	5	25	10	100
17	6	36	10	100
18	6	36	10	100
19	5	25	10	100
20	6	36	10	100
21	4	16	10	100
22	6	36	10	100
23	5	25	10	100
24	6	36	10	100
25	6	36	10	100

26	5	25	8	64
27	4	16	9	81
28	6	36	8	64
29	5	25	10	100
30	5	25	7	49
31	6	36	10	100
32	5	25	7	49
33	4	16	6	36
34	3	9	6	36
35	4	16	7	49
36	5	25	8	64
37	6	36	8	64
38	6	36	8	64
รวม	$\sum X_1 = 195$	$\sum X_1^2 = 1039$	$\sum X_2 = 333$	$\sum X_2^2 = 2987$

สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 103 – 104)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ σ แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทนคะแนนแต่ละตัว
 N แทนจำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทนผลรวม

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

$$\begin{aligned} \sigma &= \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{38(1039) - (195)^2}{38(38-1)}} \end{aligned}$$

$$= \sqrt{\frac{39482 - 38025}{1406}}$$

$$= 1.02$$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบหลังเรียน

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{38(2987) - (333)^2}{38(38-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{113506 - 110889}{1406}}$$

$$= 1.36$$

ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียน (คน)	คะแนนทดสอบ	
	หลังเรียน (Y)	ก่อนเรียน (X)
1	8	5
2	8	5
3	9	6
4	10	5
5	10	6
6	9	5
7	8	6
8	10	5
9	10	5
10	6	3
11	10	8
12	8	3
13	7	4
14	8	5
15	10	5
16	10	5
17	10	6
18	10	6
19	10	5
20	10	6
21	10	4
22	10	6
23	10	5
24	10	6
25	10	6

26	8	5
27	9	4
28	8	6
29	10	5
30	7	5
31	10	6
32	7	5
33	6	4
34	6	3
35	7	4
36	8	5
37	8	6
38	8	6
รวม	333	195

วิธีการคำนวณเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (พรณี ลีกิจวัฒนะ, 2551 : 145-146)

$$D = \sum \mu Y - \sum \mu X$$

เมื่อ **D** แทน ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย

μY แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน

μX แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียน

$\sum$ แทน ผลรวม

$$D = \sum \mu Y - \sum \mu X$$

$$= 8.76 - 5.13$$

$$= 3.63$$

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบทดสอบ (10 คะแนน)
 วิชาทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ
 เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย
 ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้ข้อใดถูกต้องที่สุด

1. ส่วนวนโคชี้ให้เห็นว่าภาษาไทยเป็นภาษามีระดับ

- ก. คนยากว่าผี ผู้ดีว่าศพ
- ข. มะพร้าวต้นคก ยากคต้นมี
- ค. สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล
- ง. เชื้อไม้ทิ้งแถว แนวไม้ทิ้งตระกูล

2. “เมื่อเห็นหน้าเขา สาวเจ้าก็คร่ำครวญหวนให้ด้วยความปิติยินดีปรีดาเป็นล้นพ้น” ข้อความนี้มี
 ข้อบกพร่องด้านการเขียนตามข้อใด

- ก. ใช้คำต่างระดับ ใช้คำฟุ่มเฟือย สะกดคำผิด
- ข. ใช้คำฟุ่มเฟือย วางส่วนขยายผิดที่ สะกดคำผิด
- ค. ใช้คำต่างระดับ ขาดคำเชื่อม ใช้คำผิดความหมาย
- ง. ใช้ภาษาพูด ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้คำผิดความหมาย

3. ข้อใดใช้คำได้ถูกต้องตรงตามความหมาย

- ก. สุริย์เป็นคนงอนจนเกินเลย
- ข. เขามีน้ำหนักร่างกายเกินคน
- ค. เขาปอกมะพร้าวมากจนเกินแคง
- ง. น้องสาวของฉันทำงานหนักจนเกินตัว

4. ข้อใดไม่ใช่ ส่วนวนภาษาต่างประเทศ

- ก. ชาวต่างชาติมักจะกล่าวว่าภาษาไทยยากแก่การเรียน
- ข. ในอดีตแหล่งน้ำของไทยมีเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์
- ค. รัฐบาลพยายามประชาสัมพันธ์ให้คนไทยช่วยกันประหยัดอย่างจริงจัง
- ง. ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาให้มีความสามารถในการใช้งานที่หลากหลาย

5. ข้อใดมีเนื้อความแสดงความขัดแย้ง

- ก. ถ้าเขามารับ ฉันก็จะไปกับเขา
- ข. พอเขาอาบน้ำเสร็จ เพลงก็จบพอดี
- ค. กว่าฝนจะหยุด เขาก็หลับไปเสียแล้ว
- ง. เขามาช้า จึงพลาดรถไฟขบวนแรก

6. วัตถุประสงค์หลักในการอ่านหนังสือพิมพ์คืออะไร

- ก. ทำให้ทันต่อเหตุการณ์ ได้รับความรู้เพิ่มเติม
- ข. ทำให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือในการอยู่ร่วมกันในสังคม
- ค. ทำให้สามารถแสดงความคิดเห็นในการสนทนาได้อย่างน่าสนใจ
- ง. ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

7. การรู้จักเลือกวัสดุการอ่านข้อใดที่ ไม่ น่าจะมีความสัมพันธ์กัน

- ก. การอ่านเพื่อความรู้ เช่น ตำรา
- ข. การอ่านเพื่อฆ่าเวลา เช่น หนังสือการ์ตูน
- ค. การอ่านเพื่อความบันเทิงใจ เช่น พจนานุกรม
- ง. การอ่านเพื่อเสริมสร้างปัญญา เช่น ประวัติบุคคลสำคัญ

8. การอ่านเพื่อค้นหาชื่อในพจนานุกรมเป็นการอ่านในลักษณะใด

- ก. การอ่านข้าม
- ข. การอ่านผ่าน
- ค. การอ่านสำรวจ
- ง. การอ่านเพื่อการวิเคราะห์

9. ข้อใดเป็นลักษณะของนักอ่านที่ดี

- ก. อดทนอ่านหนังสือได้นาน ๆ
- ข. เลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจ
- ค. มีสมาธิในการอ่านดี สนใจในเรื่องที่อ่านจับใจความสำคัญ และเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างดี
- ง. อ่านด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน

10. ถ้าต้องการรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ควรเลือกอ่านสิ่งใดมากที่สุด

- ก. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- ข. บทความการเมือง
- ค. บทวิจารณ์
- ง. สารคดี

ตอนที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การเป็นผู้ฟังที่ดีควรปฏิบัติอย่างไร จงอธิบาย

ตอบ ให้เกียรติผู้พูดหรือผู้เป็นประธาน ด้วยการลุกขึ้นยืนรอให้ผู้พูดหรือประธานนั่งลงก่อน แล้วจึงนั่งตาม หากมีความจำเป็นต้องลุกจากที่นั่งควรแสดงความเคารพผู้พูดหรือประธาน หากเดินเข้ามาในระหว่างที่มีการพูดอยู่ก็ต้องแสดงความเคารพเช่นกัน ปรบมือให้เกียรติผู้พูด เมื่อมีการแนะนำผู้พูด หรือปรบมือแสดงความขอบคุณเมื่อพูดจบฟังด้วยความสงบ ขณะที่ผู้พูดอยู่ ผู้ฟังควรสำรวจ แสดงความขอบคุณเมื่อพูดจบ แสดงความสนใจด้วยการมองหน้าผู้พูด ไม่แสดงมารยาทไม่ดีต่าง ๆ เช่น ส่งเสียงรบกวน ชุบซิบบ ใ้ฮาป่า หาว เรอ ควรนั่งประจำที่ไม่ลุกขึ้นเดินเพ่นพ่าน

2. จงบอกปัญหาของการพูดและการอ่านพร้อมวิธีการแก้ไข

ตอบ ปัญหาด้านการพูดได้แก่ ปัญหาในการออกเสียง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ สำนวนในการพูด

วิธีการแก้ไขปัญหาการพูด คือ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการออกเสียง ฝึกฝนการออกเสียงอย่างสม่ำเสมอ ออกเสียงให้เต็มเสียง มีน้ำหนัก เว้นจังหวะ ใช้เสียงที่เป็นธรรมชาติ สร้างความมั่นใจในตัวเองโดยการฝึกซ้อมพูด

3. การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันและงานอาชีพอย่างไร

ตอบ ส่งเสริมและพัฒนาสติปัญญา เพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน ให้มีความฉลาดรอบรู้ ตลอดจนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

4. นักศึกษาคิดว่าตนเองมีปัญหาด้านการอ่านหรือไม่

- ถ้าไม่มี อธิบายว่าทำไมจึงคิดเช่นนั้น ยกตัวอย่างมาพอเข้าใจ

ตอบ พิจารณาจากคำตอบของนักศึกษา

- ถ้ามี เป็นปัญหาอะไร และคิดว่าจะสามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีการใดบ้าง

ตอบ พิจารณาจากคำตอบของนักศึกษา

5. การใช้คำให้ถูกต้องมีความสำคัญต่อการสื่อสารอย่างไร

ตอบ ทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน ตรงตามจุดประสงค์

ภาคผนวก ค

ใบงานเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย

ใบงานที่ ๑

ชื่อวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ

ชื่อหน่วย พื้นฐานการใช้ภาษาไทย ชื่อเรื่อง ปัญหาการใช้ภาษาไทย

วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของตนเอง

๑. ปัญหาด้านการฟัง.....

สาเหตุ.....

ผลเสีย.....

แนวทางแก้ไข.....

.....

๒. ปัญหาด้านการพูด.....

สาเหตุ.....

ผลเสีย.....

แนวทางแก้ไข.....

.....

๓. ปัญหาด้านการฟัง.....

สาเหตุ.....

ผลเสีย.....

แนวทางแก้ไข.....

.....

๔. ปัญหาด้านการเขียน.....

สาเหตุ.....

ผลเสีย.....

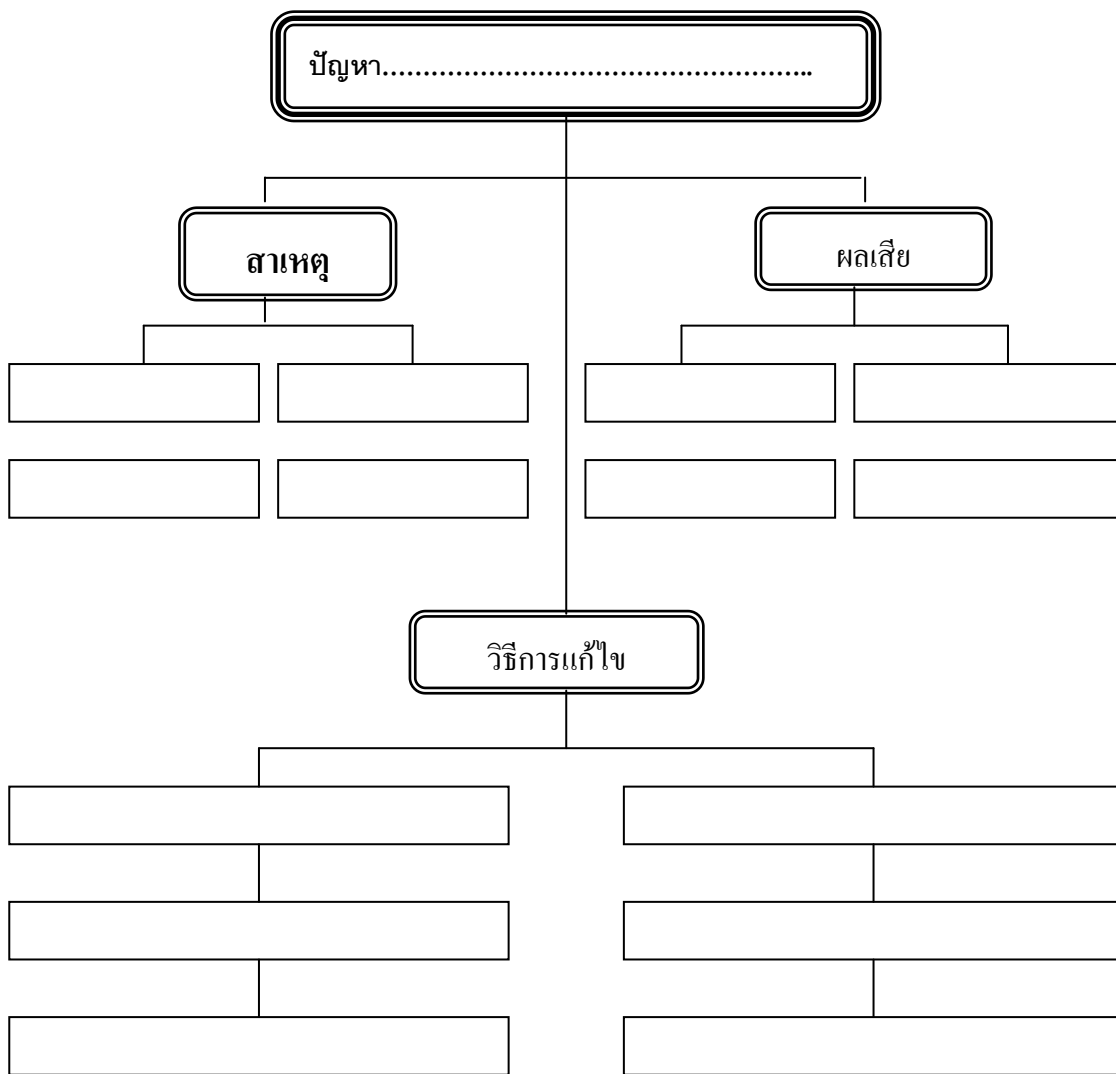
แนวทางแก้ไข.....

.....

ใบงานที่ ๒

ชื่อวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ

แผนภาพความคิดวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย

ชื่อ.....ชั้น.....แผนก.....กลุ่ม.....เลขที่.....

1. ให้นักศึกษาแสดงผังความคิดจากการศึกษาปัญหาด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง
2. นักศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของตนเองในแต่ละด้าน โดยเลือกมาเพียงด้านละ 1 ปัญหา เขียนบันทึกลงในกระดาษตามหัวข้อ ดังนี้
  - ปัญหา
  - สาเหตุ
  - ผลเสีย
  - วิธีแก้ไข
3. เลือกเฉพาะปัญหาที่นักศึกษาคิดว่าสำคัญที่สุด ต้องการแก้ปัญหามากที่สุดมาเพียงด้านเดียว เขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางวีริญา และเยาะ
วุฒิการศึกษา	คณะมนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ 73ม.9 ถ.มิตรไมตรี แขวง/เขตหนองจอก กทม.10530
ประสบการณ์	ทำการสอนที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ ปี 2554 – ปัจจุบัน
ผลงานทางวิชาการ	รายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเรื่อง การแก้ปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญและตีความ ในวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ของนักศึกษา ระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ